

Głoska [r]

Ćwiczenia języka

- Nagryzanie brzegów języka zębami, czyli masowanie i rozciąganie języka.
- Wysunięcie przedniej części języka między zęby i delikatne żucie go, tzn. masaż języka.
- Przeciskanie języka przez maksymalnie zbliżone do siebie zęby, tj. masowanie języka.
- Wsuwanie szerokiego języka z ust - zabawa **Pokaż łopate**.
- Odklejanie językiem chrupek kukurydzianych lub opłatka z podniebienia.
- Klaskanie czubkiem języka o podniebienie twarde, od najwolniejszych uderzeń po najszybsze - zabawa **Jedzie konik**.
- Wielokrotne odrywanie języka przyklejonego całą powierzchnią - do podniebienia - zabawa **w mlaskanie**.
- Zlizywanie z przedniej części podniebienia twardego przyklejonego kawałka czekolady, kropli miodu, odrobiny dżemu lub opłatka.
- Naśladowanie lub ssanie prawdziwego cukierka czubkiem języka.
- Przytrzymanie paska papieru wargami, a następnie zdmuchiwanie go z ust.
- Szybkie wypowiedzianie głoski [I].
- Szybkie i kilkukrotne wybrzmiewanie **ly** z językiem uderzającym o górną wargę.
- Energiczne, wielokrotne wybrzmiewanie:

- **te, te, te,**
- **ty, ty, ty,**
- **de, de, de,**
- **dy, dy, dy.**

1. Naśladowanie różnych odgłosów:

- rybki - **plum, plum,**
- indyka - **gul, gul,**
- bociana - **kle, kle,**
- chodaków - **klap, klap,**
- mycia - **chlapu, chlapu,**
- jazdy konnej – **patataj.**

1. Śpiewanie różnych melodii na sylabach:

- **la, la, la,**
- **lo, lo, lo,**
- **le, le, le,**
- **lu, lu, lu,**
- **ly, ly, ly.**

1. Coraz szybsze wypowiedzianie zbitki sylabowej **la lo lu le**.

2. Szybkie kilkukrotne powtarzanie:

- **nalapatada,**
- **nolopotodo,**

- **nelepetede,**
- **nuluputudu,**
- **nylypytydy.**

1. Coraz szybsze i wielokrotne wypowiedzianie zbitki **bd**.
2. Powtarzanie ze stopniowym przyspieszaniem:

- **bda, bdo, bde, bdu, bdy,**
- **pta, pto, pte, ptu, pty,**
- **bda – pta,**
- **bdo – pto,**
- **bde – pte,**
- **bdu – ptu,**
- **bdy – pty.**

1. Przyspieszone wielokrotne wybrzmiewanie:

- **tedamwa,**
- **tat tedat,**
- **ente dente,**
- **lelum polelum,**
- **ble, bla,**
- **tla, tlo, tlu.**

1. Podczas szerokiego otwierania jamy ustnej, unoszenie czubka języka do podniebienia a następnie szybkie i wielokrotne wymawianie przytępionych głosek: **[t]** **[d]** oraz zbitkę spółgłoskowych **td**, **tdn**, a także zbitkę sylabowych:

- **teda – teda,**
- **tede – tede,**
- **tedo – tedo,**
- **tedu – tedu,**
- **tedy – tedy.**

1. Recytacja rymowanki z **[t]** dźwiękowym

Kto tutaj tak tupie?

To tato tutaj tak tupie.

Ach, tato tutaj tak tupie!

1. Unoszenie czubka języka do wałka dziąsłowego, wymawianie przedłużonego **[d]** z równoczesnymi energicznymi, poziomymi ruchami palcem po wewnętrznej powierzchni języka lub po wędzidełku podjęzyczkowym .
2. Uniesienie języka do wałka dziąsłowego, a następnie mocne dmuchnięcie na czubek języka, aż do pojawienia się **tr**.
3. Ułożenie wąskiego paska papieru na języku lub pod nim, a następnie wypowiedzianie głoski **[t]**. Papier powinien się unosić, a zamiast **[t]** powinno pojawić się **trrr**.

4. Mocne akcentowanie [t] podczas wybrzmiewania zbitek **tl, tll, tll, trl** najpierw szeptem, a potem głośno.
5. Powtarzanie szeptem, a następnie głośno:

- **la, la, la, trla,**
- **lo, lo, lo, trlo,**
- **lu, lu, lu, trlu,**
- **!e, le, le, trle,**
- **ly, ly, ly, trly,**
- **li, li, li, trli.**

1. Szeptem i głośno wypowiedzianie **trla, trlo, trle, trlu, trly.**
2. Próby naśladowania odgłosów, zaczynając od szeptu:

- śpiewu ptaków - **tri li li,**
- gry na trąbce - **tra ta ta, tru tu tu, tre te te,**
- zepsutego zamka karabinu - **tr tr tr, dr dr dr,**
- warczenia psa - **wrr, wrr, wrr,**
- ruszającego traktora - **tur tur tur, tyr tyr tyr, pyr pyr pyr,**
- odlotu ptaków - **fru, fru, fru,**
- ćwierkania wróbla - **ćwir, ćwir,**
- zatrzymywania konia - **pr, pr,**
- odgłosu świnki - **chrum, chrum,**
- chrapania - **chr, chr, chr,**
- dzwoniącego tramwaju - **dryń, dryń,**
- chrupania - **chrup, chrup,**
- szorowania - **szuru, szuru,**
- zapalania światła – **pstryk,**
- łamania gałęzi – **trach.**

1. Częste żucie gumy do momentu utraty przez nią smaku.

Ćwiczenia warg

1. Naśladowanie odgłosów z otoczenia:

- samopoczucia w czasie zimna - **brr, brr,**
- ruszającego motocykla - **brum, brum,**
- parskania konia - **prrr, prrr.**

1. Energiczne pionowe poruszanie warg bokiem palca.
2. Parskanie wargami z językiem wysuniętym między nimi.
3. Pionowe ruchy palcami po wargach, naśladowujące grę na gitarze lub harfie.

Powodzenia !

Aneta Gąsowska-Jastrzębska